

Sažeti pregled razvoja cirkuske umjetnosti u Hrvatskoj

1994. godine u Puli počinje Međunarodni kazališni festival **PUF** u organizaciji nezavisnog kazališta **Dr. Inat**. Ovaj festival među prvima u regiji programira ulične predstave koje koriste elemente novog cirkusa u svojim izvedbama, a početkom 2000-ih godina dovodi u goste nizozemski **Silo Theater** s predstavom **60 Degrees** koju ova grupa izvodi u cirkuskom šatoru. Godinu dana kasnije istu predstavu izvode i u Zagrebu na FAKI festivalu. PUF je bio velika inspiracija lokalnim pulskim umjetnicima te se zahvaljujući ovom festivalu neki od njih profiliraju u cirkuske izvođače. Kazalište Dr. Inat i danas aktivno surađuje s lokalnim cirkuskim umjetnicima, te nastavlja programirati suvremene cirkuske predstave na svom festivalu.

Izvor:

<https://www.kazaliste-dr-inat.hr/hr/puf-festival/puf-povijest/>

1998. godine u Zagrebu nastaje neformalna grupa žonglera_ki i bubnjara_ki **NOVA LOŽA LUDE MAME** okupljena oko **Attack!**-a. Grupa okuplja više od 20 aktivnih članova. Početkom 2000-ih godina nekoliko puta nastupaju u programu otvaranja **Dubrovačkih ljetnih igara** u režiji Krešimira Dolenčića, Dore Ruždjak Podolski itd., kao i **Splitskog ljeta** u režiji Ivica Boban. Svoj posljednji nastup grupa izvodi 2006. godine u Puli nakon čega odlazi u povijest. Iz ove neformalne grupe nastaju neke od udruga u Zagrebu i Puli koje se odlučuju za profesionalno bavljenje cirkuskom umjetnošću, a neke od njih do danas ostaju aktivne na cirkuskoj sceni: **Čarobnjakov šešir** (Pula), **Triko cirkus teatar** (Zagreb), **Cirkorama** (Zagreb)

Izvor:

<http://mmsu.hr/wp-content/uploads/2018/04/Sadrzaj-Kronotop.pdf>

https://attack.hr/files/attack_po_dvije.pdf

1998. godine u Zagrebu počinje **FAKI (Festival alternativnog kazališnog izričaja)**, jedan od najvažnijih festivala koji od samog početka između ostalih programira umjetnike koji svoj izričaj baziraju na suvremenim umjetničkim praksama, pa tako i suvremenom cirkusu. Festival otvara vrata mnogim umjetnicima koji svoj rad temelje na cirkuskom izričaju te im služi kao neka vrsta potpore i inspiracije za njihov daljnji rad. FAKI od 2001. do 2004. godine programira nekoliko važnih europskih uličnih i cirkuskih trupa, kao što su: Grotest Maru (Njemačka), Psychological Art Circus (UK), B612 (Španjolska)... Festival i

danas, između ostalih programira predstave suvremenog cirkuskog izričaja.

Izvor:

https://attack.hr/files/attack_po_dvije.pdf

<https://hrcak.srce.hr/file/275616>

<https://hrcak.srce.hr/file/275617>

2002. godine u Splitu je osnovana **Kulturna alternativa mladih - Hram**, neprofitna udruga građana čiji je cilj bio povezati umjetnost neverbalnog kazališta s kazalištem novog cirkusa kroz edukaciju mladih, produkciju i promociju alternativnog kazališnog izričaja. Od osnutka provode edukaciju članova i zainteresirane javnosti u području cirkuskih vještina, plesa, glume, glazbe i drugih scenskih umjetnosti. U periodu 2000-ih godina, članovi Kam Hrama su svoje predstave izvodili na ulicama diljem Hrvatske i kao gosti internacionalnih festivala u Sloveniji i Francuskoj, a udruga je do 2010. godine bila jedina organizacija u Dalmaciji koja je djelovala u području cirkusa, do osnutka **suvremenog izvedbenog kolektiva ROOM 100**.

2002. godine u **Zagrebačkom kazalištu mladih (ZKM)** postavljena je predstava **Mi djeca s kolodvora ZOO** u režiji **Borisa Kovačevića** u kojoj se po prvi puta na sceni jednog institucionalnog kazališta u Hrvatskoj pojavljuju »zračni akrobati« u koreografiranim sekvencama predstave.

Izvor:

<https://www.zekaem.hr/predstave/mi-djeca-s-kolodvora-zoo/>

2003. godine, šira kulturna javnost mogla je po prvi puta i službeno čuti za umjetnički pravac **Novi Cirkus** i to zahvaljujući programskoj selekciji festivala **Eurokaz** koji u Zagreb dovodi tada već poznatu australsku kompaniju »**Acrobat**« kao i »Happy Side Show« također iz Australije.

Izvor:

<http://www.eurokaz.hr/v3/about/povijesni-pregled>

<http://archive.eurokaz.hr/#2003>

2004. godine, suvremeni cirkus po prvi puta ulazi u institucionalno kazalište, također zahvaljujući festivalu **Eurokaz** koji nastavlja programirati suvremene cirkuske predstave te na pozornicu **ZKM-a** dovodi slavnu francusku kompaniju **Cie 111 - Aurélien Bory**, s predstavom **Plan B**.

Izvor:

<http://www.eurokaz.hr/v3/about/povijesni-pregled>

<http://archive.eurokaz.hr/#2004>

2005. godine, u Zagrebu počinje **Festival novog cirkusa**, jedan od najvažnijih festivala u prvom desetljeću novog tisućljeća u Hrvatskoj pa i u čitavoj regiji. Svojim programskim sadržajem ovaj festival stavlja u fokus suvremeni cirkus i sve njegove inačice te uspijeva doći do šire publike i institucionalnih kazališta u kojima programira festival. Festival kroz godine utječe i na razvoj domaćih cirkuskih autora te se počinje baviti zagovaračkim i izdavačkim aktivnostima. Festival također ostvaruje brojne internacionalne suradnje kao i umrežavanja, a udruga Mala performerska scena prva je cirkuska organizacija iz Hrvatske koja je

primljena u članstvo European network for circus and street art - **Circostrada**. Festival od samog početka postaje prepoznat od strane publike i kritike te kao takav postaje sastavni dio kulturne ponude Grada Zagreba, ovog dijela Europe i posebno mjesto među europskim cirkuskim profesionalcima. Festival novog cirkusa prestaje sa radom 2016. godine kada je održano i posljednje izdanje ovog festivala.

Izvor:

<https://hrcak.srce.hr/file/275414>

2005. - 2018. godine, udruge koje su nastale sa ciljem promocije i razvoja cirkuske umjetnosti u Hrvatskoj započinju sa organizacijom lokalnih uličnih festivala od kojih treba izdvojiti: **Umjetnost na ulice** u organizaciji **Male performerske scene iz Zagreba**, **FUČ - Festival uličnih čarobnjaka** u organizaciji udruge **Čarobnjakov šešir iz Pule**, **Street talks** u organizaciji udruge **KAM Hram iz Splita**, **Cu`Fus** u organizaciji udruge **Cirkultura iz Samobora**, **K.U.F.E.R.** u organizaciji udruge **K.V.A.R.K. iz Križevaca**, **KUF** u organizaciji udruge **Cirkorama iz Zagreba**... Neki od ovih festivala imaju i višedesetljetnu tradiciju, dok su neki od njih prestali s radom. Ovakvi festivali iznimno su važni za razvoj umjetničkih kreacija - umjetnika koji se bave uličnim cirkuskim stvaralaštvom i profesionalizacijom istih, a imaju i internacionalni karakter, te osim domaćih programiraju i inozemne izvođače. Zahvaljujući ovakvim i sličnim festivalima suvremeni cirkuski umjetnici se odlučuju za kreaciju svojih predstava u javnim prostorima i na ulici, te često izlaze van okvira klasičnih uličnih predstava upuštajući se u dugotrajnije kreativne procese i eksperiment. Svojim nastupom u javnim prostorima ovi umjetnici često provociraju, propitkuju i nasmijavaju publiku svojom društveno angažiranom izvedbom.

Izvor:

<https://www.samobor.hr/visit/cufus-c283>

<https://www.dalmacijanews.hr/clanak/wp6z-split-ulicni-zabavljac-ove-ce-godine-okupirati-dardin#/clanak/wp6z-split-ulicni-zabavljac-ove-ce-godine-okupirati-dardin>

<https://www.glasistre.hr/mozaik/-festial-carobnjaka>

<https://www.kulturpunkt.hr/content/umjetnost-i-akrobacije-na-ulice>

<https://www.journal.hr/lifestyle/kultura/film-kazaliste-tv/kulturan-ulicni-festival-2021-zagrebacki-kvartovi-bogat-program/>

<https://www.index.hr/vijesti/clanak/sutra-zapocinje-projekt-umjetnost-na-ulice/357789.aspx>

2006. godine **Teatar Exit** iz Zagreba na svoju scenu postavlja predstavu **Zapadni kolodvor**, autorice **Ksenije Zec**. Predstava se temelji na suvremenim klaunskim tehnikama te se bilježi kao prva cjelovečernja klaunska predstava za odrasle u Hrvatskoj.

Izvor:

<https://teatarexit.hr/predstave/zapadni-kolodvor/>

<https://www.matica.hr/vijenac/329/izmastani-svjetovi-suvremenih-klaunova-6957/>

2008. godine u **DZIU** (dvorana za izvedbene umjetnosti) pri **AKC Medika** u Zagrebu, započinje **Večer malih cirkuskih formi - Cirkuskabare**, koji okuplja tadašnje aktere na zagrebačkoj cirkuskoj sceni i pruža im mogućnost za izvedbu i prezentaciju svog rada. Tijekom godina ovaj program se provodi u kontinuitetu sa više od 20 različitih cirkusko - kabaretskih izvedbi, te počinje ugošćavati i inozemne cirkuske izvođače.

2009. godine u **Zagrebačkom kazalištu mladih (ZKM)** premijerno je izvedena predstava **Poppins silazi** u režiji **Dubravke Crnojević Carić** i produkciji **Triko-a** (današnji **Triko cirkus teatar**). Premijera je izvedena u sklopu 5. Festivala novog cirkusa koji je bio posvećen ženama u cirkusu. Ova predstava je prva cjelovečernja novocirkuska predstava koja je ostvarila potporu Grada Zagreba - gradskog ureda za kulturu, a ujedno i prva domaća nezavisna novocirkuska produkcija koja je premijerno izvedena na pozornici jednog institucionalnog kazališta. Predstava *Poppins silazi* postiže i međunarodni uspjeh, gostujući na festivalu *Bijele noći* u ruskom gradu Perm.

Izvor:

<https://www.zagrebancija.com/krcati-zkm-pozdravio-silazak-gospode-poppins/>

<http://arhiva.nacional.hr/clanak/72074/gole-na-trapezu-za-zenska-prava>

2010. godine u Velikoj Gorici održana je finalna selekcija cirkuskih skupina međunarodnog projekta **Jeunes Talents Cirque Europe** (današnji **circusnext**) u organizaciji **Male performerske scene** iz Zagreba. Ovaj iznimno važan događaj za hrvatski suvremeni cirkus ostat će upamćen po odabiru splitske grupe **Positive Force** (danas suvremeni cirkuski kolektiv **ROOM 100**) među laureate ovog prestižnog projekta. Između 33 selektirana projekta koja su bila predstavljena u 6 europskih gradova, Positive Force iz Splita su ujedno bili i najmlađi laureati i laureati s najvećom ocjenom stručnog žirija u povijesti JTCE-a.

Izvor:

<https://www.index.hr/magazin/clanak/u-zagrebu-se-ovog- vikenda-odrzava-finalna-selekcija-cirkuskih-skupina-medjunarodnog-projekta-jtce/478892.aspx>

<http://metro-portal.hr/positive-force-odusevili-europu/34960>

2011. godine u Parizu održana je svjetska premijera predstave **C8H11NO2**, suvremenog cirkuskog kolektiva **ROOM 100** iz Splita. Premijera je izvedena na sceni **Akademie Fratellini** - prvoosnovane francuske visoke cirkuske škole, što je ujedno prva hrvatska suvremena cirkuska produkcija koja je imala premijeru u inozemstvu. Nakon Pariza, predstava je iste godine premijerno izvedena i u Hrvatskoj, u sklopu festivala **Perforacije** u Zagrebu, a zatim i na Festivalu novog cirkusa, Splitskom ljetu... Predstava postiže internacionalni uspjeh, te odlazi na svjetsku turneju. U periodu od 2011. do 2015. predstava je izvedena na festivalima u SAD-u, Francuskoj, Danskoj, Finskoj, Španjolskoj, Belgiji, Nizozemskoj, Švicarskoj, Litvi i Hrvatskoj. Predstava je bila dio programa *Croatie, la voici*, festivala hrvatske kulture u Francuskoj 2012. godine. Solo Jakova Labrovića iz predstave dodatno je izveden kao jedinstveni performans i prepoznat je od strane umjetničke struke - performans je finalist nagrada u suvremenoj umjetnosti »Arte Laguna« (Venecija) i »Aesthetica Art Prize« (York) 2013. i 2014. godine.

Izvor:

<https://www.culturenet.hr/hr/prazvedba-predstave-c8h11no2-u-parizu/32540>

2012. godine u **KUC Travno** u Zagrebu, premijerno je izvedena predstava **Slavuj** u režiji **Lee Delong**, a u produkciji **Triko cirkus teatra**. S tri glazbenika i četiri klauna na sceni, bila je prva velika klaunska produkcija za odrasle u Hrvatskoj, specifična po tome što ju je režirala jedna od svjetski priznatih klaunesa

i glumica Lee Delong. Predstava je imala veliki uspjeh u zemlji i inozemstvu, te je gostovala na brojnim cirkuskim i kazališnim festivalima u: Hrvatskoj, Srbiji, Irskoj, Belgiji, Meksiku... Slavuj je jedna od predstava koja je bila selektirana za **Croatie, la voici** festival hrvatske kulture u Francuskoj, 2012. godine.

Zahvaljujući ovoj predstavi, Triko cirkus teatar 2013. godine osvaja nagradu publike za najbolje neovisno kazalište u Hrvatskoj prema portalu TEATAR.HR.

Izvor:

<https://www.matica.hr/vijenac/492/bilo-je-lijepo-biti-hrvat-u-parizu-21607/>

<https://www.teatar.hr/116181/upoznajte-nominirane-triko-cirkus-teatar/>

2013. godine u Zagrebu počinje **CirkoBalkana - festival suvremenog cirkusa u cirkuskom šatoru**.

CirkoBalkana započinje kao suradnički projekt između: **Cirk´Oblique** iz Francuske, **Cirkusfere** iz Srbije i **Cirkorame** iz Hrvatske - sa ciljem dovođenja i postavljanja cirkuskog šatora kao nezavisnog prostora za izvedbu, edukaciju i kreaciju. Festival dobiva novu formu 2017. godine kada kolektiv CirkoBalkana kupuje cirkuski šator te ga počinje koristiti kao regionalni pokretni cirkuski centar. Festival CirkoBalkana održao se u nekoliko gradova u regiji: Zagrebu, Puli, Beogradu, Novom Sadu i Ljubljani. Festival je ugostio brojne suvremene cirkuske umjetnike i kolektive iz čitavog svijeta te je koproducirao 3 suvremene cirkuske predstave u suradnji sa francuskim i regionalnim cirkuskim umjetnicima. Od svog prvog izdanja festival postaje prepoznatljiv i kao takav uvršten je u kulturnu ponudu Grada Zagreba, ali i čitave regije. Festival postiže i veliku vidljivost i značaj među europskim cirkuskim profesionalcima. CirkoBalkana festival održava se svake godine u Zagrebu u proljeće i Beogradu na jesen.

Izvor:

<https://www.pogon.hr/program/cirkorama-i-cirkusfera-cirkobalkana-festival/>

<https://hrcak.srce.hr/file/378113>

2013. godine u **Kazalištu Mala scena** premijerno je izvedena predstava **Iglica**, redatelja **Ivice Šimića**, a u koprodukciji **Male scene i Triko cirkus teatra**. Ovo je prva u nizu suradnji ova dva profesionalna nezavisna kazališta, a Iglica je prva profesionalna cirkuska predstava za djecu na ovim prostorima. Predstava postiže nevjerojatan uspjeh gostujući na brojnim regionalnim, europskim i svjetskim festivalima, te osvaja brojne nagrade i priznanja. Iglica je predstava koja je selektirana od strane Ministarstva kulture i medija RH kao predstava za djecu koja je predstavljala Hrvatsku na **Kids Euro Festivalu** - festival europske umjetnosti i kulture u SAD-u, tom prigodom je imala jednodnevnu washingtonsku turneju te je između ostalih bila izvođena i na pozornici jednog od najvećih svjetskih kazališta **Kennedy centru**. Predstava je također imala i turneju po Aziji.

Izvor:

<http://www.mala-scena.hr/adorletter/newsletter.aspx?i=20A0665>

<http://www.mala-scena.hr/home/predstave/iglica.aspx>

2013. godine, **Antonia Kuzmanić** iz ROOM 100 kolektiva, zajedno s Maaikje Muus iz Nizozemske, odabrana je za **supredsjednicu međunarodnog žirija circusnext** projekta, izdanje 2013./2014. U izdanju prije toga, Antonia je sudjelovala kao članica žirija.

2014. godine u **Zagrebačkom centru za nezavisnu kulturu i mlade - Pogon Jedinstvo**, premijerno je izvedena predstava **DANSE MACABRE - pokušaj vertikalnog povratka**, autorice **Jadranke Žinić Mijatović**, a u produkciji **Cirkorame**. Predstava je u potpunosti kreirana za zračne rekvizite (trapez i akrobatsku tkaninu) i izvodile su je umjetnice koje su u tom trenutku predstavljale novu mladu generaciju na domaćoj suvremenoj cirkuskoj sceni. Predstava je doživjela veliki uspjeh kod zagrebačke publike, a gostovala je i u susjednoj Srbiji u sklopu Nedelje savremenog cirkusa u Beogradu i prva je suvremena cirkuska predstava izvedena u **BITEF teatru**.

Izvor:

<http://www.zarez.hr/clanci/ples-smrti-kao-ples-jednakosti>

<https://www.culturenet.hr/hr/cirkuska-tortura-i-smrt-u-pogonu/58091>

2016. godine u Rijeci počinje **Periskop - festival suvremenog plesa i novog cirkusa**, u organizaciji udruge **Prostor Plus**. Ovaj jedinstveni festival u Hrvatskoj - pa i čitavoj regiji, već u svom nazivu izjednačava suvremeni ples i cirkus kao ravnopravne izvedbene forme i postavlja ih u zajednički kontekst, gdje one zapravo i pripadaju. Periskop osim što programira domaće aktualne produkcije, ima i međunarodnu festivalsku selekciju, a 2020. godine bio je sastavni dio programa EPK Rijeka 2020.

Izvor:

<https://www.periskopfestival.com/hr/>

2016. godine, **Gradsko kazalište lutaka u Splitu** uvrštava dječju cirkusku predstavu »Pokvarene igračke« u produkciji Cirkus Kolektiva na program 3. Ljetnog kazališta za djecu.

<https://slobodnadalmacija.hr/split/3-ljetno-kazaliste-za-djecu-u-gkl-u-317647>

2017. godine splitski suvremeni cirkuski kolektiv **ROOM 100** i zagrebačka **Cirkorama**, uz beogradsku **Cirkusferu** postaju članovi **circusnext platform**, čime Hrvatska - kao i čitava regija, postaje prepoznata kao ravnopravan akter na europskoj suvremenoj cirkuskoj sceni. Partnerstvom u ovoj europskoj platformi, hrvatskim i regionalnim umjetnicima pruža se mogućnost ravnopravnog sudjelovanja u ovom iznimno važnom projektu koji prepoznaje i podupire umjetnike u nastajanju i njihove prve profesionalne kreacije. Kroz circusnext platformu umjetnici iz regije dobivaju mogućnost predstaviti se profesionalnom žiriju koji između više od 30 partnera i 17 zemalja članica odabire 6 laureata kojima je omogućeno da profesionalno kreiraju svoju predstavu. To je pošlo za rukom predselektiranoj grupi **MismoNismo** iz **Slovenije** koja je postala circusnext laureatom u izdanju 2018./2019.

Izvor:

<https://www.circusnext.eu/>

<https://www.culturenet.hr/hr/otvoren-natjecaj-circusnext-platforme/75111>

2018. godine **Antonia Kuzmanić** iz ROOM 100 kolektiva odabrana je za **članicu Upravnog odbora Circostrada Networka**.

2019. godine na **Umjetničkoj akademiji, Sveučilišta u Splitu** diplomirala je glumica **Anja Ostojić** s diplomskom predstavom **Dijete od pijeska**, po motivima iz istoimenog romana pisca Tahar Ben Jelloun-a. Njena diplomatska predstava postavljena je kao kombinacija dramskog teksta i fizičkog teatra sa vrlo izraženom cirkuskom tehnikom (akrobatska tkanina i kontorcionizam). Koristeći se cirkuskim tehnikama u glumačkom procesu, Anja sa svojom diplomskom predstavom pomiče granice klasičnog modela diplomskog rada u visokoškolskim ustanovama ovog tipa te otvara prostor za nadolazeće generacije koje kombiniraju druge izvedbene tehnike, stvarajući pritom hibride poput predstave **Dijete od pijeska**. Ova predstava postiže veliki uspjeh kod publike diljem regije i osvaja nagradu publike za najbolju predstavu na festivalu FIST u Beogradu. Koproducenti ove predstave su Umjetnička akademija u Splitu i suvremeni cirkuski kolektiv ROOM 100.

Izvor:

<https://zir.nsk.hr/islandora/object/umas%3A428>

<https://dalmatinskiportal.hr/zivot/anja-ostojic-dijete-od-pijeska--pokazuje-koliko-je-tuzno-sto-u-21-stoljecu-postoje-zene-koje-su-prisiljene-biti-muskarcima-/41379>

2019. godine u **KUC Travno** u Zagrebu, premijerno je izvedena plesna predstava **Equilibrium** autorice i koreografkinje **Marije Ščekić** u produkciji Umjetničke organizacije **Histeria Nova** (Teatar Novog pokreta). Predstava je značajna po tome što autorica i koreografkinja koristi hibridnu tehniku - **danse voltige**, koja nastaje kao spoj suvremenog cirkusa i plesa. Koristeći se cirkuskim rekvizitom i tehnikom, Marija Ščekić otvara vrata razvoju nove vrste plesne umjetnosti koja potiče različite izvedbene umjetnike na zajednički rad te izjednačava ove dvije umjetničke kategorije - suvremeni ples i cirkus, dajući im podjednaku važnost.

Izvor:

<https://www.histerianova.com/equilibrium-hr.html>

2020. godine u Splitu počinje **Festival neobičnih obitelji (Peculiar Families Festival)** u organizaciji suvremenog cirkuskog kolektiva **ROOM 100**. Festival se svojom programskom selekcijom želi prezentirati kao okupljalište umjetnika i publike željne visoko kvalitetnih, inovativnih i angažiranih predstava suvremenog cirkusa, što od samog početka i postiže sa velikim uspjehom zahvaljujući bogatom izvedbenom i pratećem programu. Neobične obitelji uspijevaju po prvi puta otvoriti vrata jednog institucionalnog kazališta u Splitu (**Gradsko kazaliste lutaka**) koje ugošćuje inozemnu suvremenu cirkusku predstavu na svojoj pozornici. Festival već nakon prvog izdanja postaje sastavni dio kulturne ponude Grada Splita te postaje vidljiv i prepoznat i van granica Hrvatske, posebno među cirkuskim profesionalcima.

Izvor:

<https://peculiarfamilies.org/>

<http://deskkultura.hr/hr/dogadanja/festival-suvremenog-cirkusa-festival-neobicnih-obitelji-split>

2020. godine u Zagrebu počinje **Zagreb Clown Festival** u organizaciji **Triko cirkus teatra**. Festival je međunarodnog karaktera, a programski je orijentiran na predstave suvremenog klaunskog izričaja. Svojom selekcijom predstava podjednako zastupa kako lokalne tako i inozemne izvođače te programira i

bogat edukativni program u vidu masterclass-ova sa svjetski poznatim pedagogima - klaunovima. Već nakon drugog izdanja festival postaje prepoznatljiv dio kulturne ponude Grada Zagreba.

Izvor:

<https://www.trikocirkusteatar.com/zagreb-clown-festival/>

<https://www.scena.hr/lifestyle/zagreb-clown-festival-2021/>

2020. godine u Puli, na sceni **Kazališta Dr. Inat**, premijerno je izvedena predstava **Raširi svoja krila** u režiji **Domagoja Šoića**, a u produkciji udruge **Čarobnjakov šešir**. Predstava Raširi svoja krila okuplja osobe sa intelektualnim teškoćama i sjedinjuje ih s profesionalnim umjetnicima suvremenog cirkusa u zajedničkoj kreaciji iste. Predstava je jedinstvena po tome što zagovara inkluzivni pristup izvedbenim praksama, što nije ništa novo kada se radi o kazalištu i plesu kod nas, ali je svakako bila nešto novo u suvremenom cirkusu koji se pokazao kao dosta pouzdan alat u radu na ovakvoj vrsti projekta. Predstava je bila izuzetno dobro prihvaćena od strane publike i kritike.

Izvor:

<http://radio.rojc.eu/gradimorojc/rasiri-svoja-krila-premijerno-izvedena-u-kazalistu-dr-inat/>

2020. godine u Hrvatskoj započinje sa radom **Cirkuska rezidencijalna mreža**, u partnerstvu udruge **ROOM 100** i **Cirkus kolektiva** iz Splita i **Cirkorame** iz Zagreba. Kroz projekt Cirkuske rezidencijalne mreže - udruge partneri u projektu, otvaraju svoje prostore za umjetničke rezidencije regionalnih cirkuskih umjetnika i umjetnica sa ciljem profesionalnog doprinosa razvoju regionalne cirkuske scene te poticanju umjetnika na kreaciju.

2021. godine partnerstvu se priključuju **Čarobnjakov šešir** iz Pule, **Prostor Plus** iz Rijeke i **K.V.A.R.K.** iz Križevaca, te se na taj način umjetnicima pružaju gotovo svi raspoloživi prostori za rad i profesionalnu kreaciju na nacionalnoj razini. Projekt postaje prepoznatljiv kako u Hrvatskoj tako i u čitavoj regiji kao iznimno bitan za razvoj suvremenog cirkusa. Cirkuska rezidencijalna mreža ugostila je ukupno 10 projekata, od kojih su njih 5 imali premijerno izvođenje u 2020. i 2021. godini.

Izvor:

<https://www.teatar.hr/238986/cirkuska-rezidencijalna-mreza/>

<https://www.regionalexpress.hr/site/more/poziv-umjetnicima-u-sklopu-cirkuske-rezidencijalne-mrezhe-2021>

2021. godine **ROOM 100** kolektiv sudjeluje na međunarodnoj interdisciplinarnoj konferenciji »**Circus and its Others**« kao jedan od četiri pozvana umjetnika/umjetnička kolektiva čije su predstave predstavljene u programu konferencije. Konferencija se održala online zbog pandemije koronavirusa umjesto na sveučilištu UC Davis u San Franciscu.

Krajem 2021. godine prvijenac kolektiva - predstava C8H11NO2 - odabrana je kao jedna od šest predstava u natječaju »**The Sphere**« koji istražuje nove modele financiranja produkcija u kulturi kroz web3 tehnologiju i načine na koji prošle produkcije mogu ostati »na životu« i nastaviti generirati prihod koji se ulaže nazad u cirkusku zajednicu.

Dodatni članci i publikacije

Katarina Kolega: »Od cirkusanata do umjetnika – razvojna putanja novog cirkusa«

(<https://hrcak.srce.hr/file/277059>) Kazalište : časopis za kazališnu umjetnost , Vol. X No. 31/32, 2007.

Katarina Kolega: »U potrazi za »mjestom pod suncem« Novi cirkus u Istočnoj Europi«

(<https://hrcak.srce.hr/file/274727>) Kazalište : časopis za kazališnu umjetnost , Vol. XVI No. 55/56, 2013.

Ana Fazekas i Ivan Kralj: »Izvještaj s Dana cirkuskoga zagovaranja 2015.«

(<http://www.fedec.eu/file/349/download>) Mala performerska scena / Cirkuski informacijski centar 2015.

Katarina Kolega: »Ljepota drugačijih tijela i intime u novocirkuskom ruhu«

(<https://hrcak.srce.hr/file/275414>) Kazalište : časopis za kazališnu umjetnost , Vol. XIV No. 47/48, 2011.

<https://www.plesnascena.hr/index.php?p=article&id=1990>

Mario Kovač: esej "Cirkus s tisuću lica" <https://hrcak.srce.hr/file/378112> Kazalište : časopis za kazališnu umjetnost , Vol. XXIV No. 85/86, 2021.

Višnja Kačić Rogošić: »Cirkus: staro i novo (uvodnik u temat)« (<https://hrcak.srce.hr/file/378108>) Kazalište : časopis za kazališnu umjetnost , Vol. XXIV No. 85/86, 2021.

Iva Peter-Dragan: »Desetka Triko Cirkus Teatra« (<https://hrcak.srce.hr/file/378111>) Kazalište : časopis za kazališnu umjetnost , Vol. XXIV No. 85/86, 2021.

European Commission: **»The situation of circus in the EU Member States«**

(<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/11bd70ea-33bb-11ea-ba6e-01aa75ed71a1>) study report, 2020-01-10